

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIECIA.....	10
GLOSY	30
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2010, NR 6	46
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2010, NR B	50
INFORMACJE	61
Dane statystyczne – kwiecień 2010 r.	62

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Grzegorz Goss, Maciej Machowski,
Radosław Nowaczewski, Maciej Plaskacz,
Małgorzata Sekuła-Leleno, Elżbieta Szczepanowska,
Andrzej Zielony

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 14 stycznia 2010 r., X Ga 250/09, zagadnienia prawnego:

„Czy roczny termin do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu z art. 373 p.u.n. rozpoczyna bieg od oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 p.u.n. także w stosunku do osoby, która ze swej winy, będąc zobowiązana z mocy ustawy, nie złożyła takiego wniosku w terminie 2 tygodni od dnia powstania podstawy do ogłoszenia upadłości, a następnie utraciła status członka zarządu i od ponad roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie pełniła tej funkcji?”
podjął uchwałę:

Jeżeli dłużnik nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości w ciągu roku od dnia, w którym obowiązany był to uczynić, roczny termin przewidziany w art. 377 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym przed dniem 2 maja 2009 r., do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu z art. 373 tej ustawy biegnie od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego wszczętego z wniosku wierzyciela albo od dnia oddalenia tego wniosku na podstawie art. 13 ustawy.

(uchwała z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 14/10, A. Górski, D. Dończyk, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 1 grudnia 2009 r., II Cz 1487/09, zagadnienia prawnego:

„Czy w sytuacji, gdy strona ustanowiła w sprawie pełnomocnika procesowego, doręczenie wyroku zaocznego winno nastąpić zgodnie z art. 133 § 3 k.p.c., czy też osobiście tej stronie, a jeżeli zgodnie z art. 133 § 3 k.p.c., to czy wraz z doręczeniem wyroku zaocznego sąd winien pouczyć pełnomocnika o przysługujących środkach zaskarżenia, także wówczas gdy pełnomocnikiem jest adwokat, radca prawny lub rzecznik patentowy?”

podjął uchwałę:

Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika procesowego, doręczenia wyroku zaocznego należy dokonać pełnomocnikowi z pouczeniem o przysługujących środkach zaskarżenia, także wtedy, gdy jest nim adwokat, radca prawny lub rzecznik patentowy (art. 343 w związku z art. 133 § 3 k.p.c.).

(uchwała z dnia 16 kwietnia 2010 r., III CZP 21/10, M. Wysocka, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 4 września 2009 r., III CSK 288/08, zagadnienia prawnego:

„Czy niewezwanie właściciela (współwłaściciela) nieruchomości do udziału w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia powoduje nieważność postępowania?”

podjął uchwałę:

Niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania i nadał jej moc zasady prawnej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, D. Dończyk, A. Górski, J. Gudowski, B. Mysza, M. Sychowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 29 grudnia 2009 r., I ACz 1370/09, zagadnienia prawnego:

„Czy umorzenie postępowania na podstawie art. 182¹ § 1 k.p.c. skutkuje upadkiem zabezpieczenia na podstawie art. 744 k.p.c.?”
podjął uchwałę:

Umorzenie postępowania na podstawie art. 182¹ § 1 k.p.c. nie powoduje przewidzianego w art. 744 k.p.c. upadku zabezpieczenia polegającego na obciążeniu nieruchomości hipoteką przymusową wpisaną do księgi wieczystej przed ogłoszeniem upadłości.

(uchwała z dnia 28 kwietnia 2010 r., III CZP 2/10, H. Pietrkowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 16 grudnia 2009 r., II Cz 917/09, zagadnienia prawnego:

„I. Czy w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości jako sumę ulegającą podziałowi w rozumieniu art. 1024 § 1 pkt 1 k.p.c., wymienia się cenę nabycia nieruchomości (stanowiącą sumę złożoną na rachunek depozytowy sądu), czy też cenę powiększoną o odsetki narosłe w okresie znajdowania się wpłaconej ceny na rachunku depozytowym sądu;

II. w razie przyjęcia poglądu o powiększeniu w/w sumy o przedmiotowe odsetki, czy koniec okresu naliczania tych odsetek stanowi data postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości, czy data sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji?”

podjął uchwałę:

W planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości wymienia się jako sumę ulegającą podziałowi (art. 1024 § 1 pkt 1 k.p.c.) cenę nabycia

nieruchomości oraz odsetki od tej ceny za okres od uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności do sporządzenia planu podziału.

(uchwała z dnia 28 kwietnia 2010 r., III CZP 8/10, J. Gudowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 30 listopada 2009 r., II Ca 720/09, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 373 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. dopuszczalna jest apelacja uczestnika kwestionującego zgłoszony w sprawie o dział spadku i podział majątku wspólnego wniosek innego uczestnika o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości będącej poprzednio własnością spadkodawcy, od postanowienia wstępnego wydanego w trybie art. 685 k.p.c., nie zawierającego jednak żadnego rozstrzygnięcia (pozytywnego, bądź negatywnego) w przedmiocie zasiedzenia?”
podjął uchwałę:

Od postanowienia wstępnego wydanego na podstawie art. 685 k.p.c., w którym nie rozstrzygnięto zgłoszonego w sprawie o dział spadku wniosku o zasiedzenie, uczestnikowi wnoszącemu o oddalenie tego wniosku przysługuje apelacja.

(uchwała z dnia 28 kwietnia 2010 r., III CZP 9/10, J. Gudowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 9 grudnia 2009 r., I Cz 316/09, zagadnienia prawnego:

„Czy na zarządzenie przewodniczącego w przedmiocie zwrotu wniosku o zawiązanie do próby ugodowej przysługuje zażalenie?”
podjął uchwałę:

Na zarządzenie przewodniczącego o zwrocie wniosku o zavezwanie do próby ugodowej nie przysługuje zażalenie.

(uchwała z dnia 28 kwietnia 2010 r., III CZP 10/10, J. Gudowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 8 grudnia 2009 r., XXIII Gz 836/09, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd do rozpoznania wniosku o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego przystępuje dopiero wówczas, gdy sprzeciw ten został należycie opłacony?”

podjął uchwałę:

Nieuiszczenie opłaty sądowej od sprzeciwu od wyroku zaocznego załączonego do wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu stanowi brak formalny tego wniosku.

(uchwała z dnia 28 kwietnia 2010 r., III CZP 19/10, J. Gudowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koszalinie postanowieniem z dnia 28 stycznia 2010 r., VII Ca 867/09, zagadnienia prawnego:

„Czy podniesienie zarzutu nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), jeśli jest słuszny, może zniweczyć skutki wpływu terminu zawitego z art. 574 k.s.h.?”

innymi słowy: czy z pomocą wymienionego zarzutu można wskrzesić odpowiedzialność wspólników byłej spółki cywilnej za jej zobowiązania, wygasłą po upływie terminu trzyletniego (art. 574 k.s.h.), liczonego od dnia przekształcenia w trybie art. 551 § 2 i 3 k.s.h. spółki cywilnej w spółkę handlową?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 15/10, A. Górski, D. Dończyk, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 15 grudnia 2009 r., II Ca 766/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawie o odszkodowanie z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości w związku z działalnością Lotniska Wojskowego Poznań - Krzesiny w Poznaniu, w której jedną z podstaw prawnych dochodzonego roszczenia może być przepis art. 435 § 1 k.c. w związku z art. 322 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r., Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.), organem jednostki organizacyjnej reprezentującej Skarb Państwa winien być Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu, czy też Dowódca 31 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Poznaniu (Jednostki Wojskowej nr 1156)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, A. Górski, D. Dończyk, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 16 grudnia 2009 r., I ACz 1453/09, zagadnienia prawnego:

„Czy rozporządzenie Nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) Nr 1348 wyklucza zastosowanie art. 1135 (obecnie art. 1135⁵) k.p.c. w sprawach, w których jedna ze

stron ma siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, ale w państwie będącym członkiem Unii Europejskiej?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 28 kwietnia 2010 r., III CZP 3/10, J. Gudowski,
G. Misiurek, I. Gromska-Szuster)*

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYgniĘCIA

III CZP 40/10

„1. Czy wyrok pozbawiający wykonalności tytuł wykonawczy w postaci orzeczenia sądowego z powodu wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego egzekwowanie zobowiązania przez pozwanego (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) korzysta z rozszerzonej prawomocności materialnej wobec osoby, która w toku sprawy o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nabyła uprawnienie objęte tym tytułem, ale nie weszła do sprawy w miejsce pozwanego – zbywcy (art. 192 pkt 3 k.p.c.), a uzyskała przed uprawomocnieniem się wyroku klauzulę na swoją rzecz (art. 788 § 1 k.p.c.)?

2. Czy dłużnik, w powództwie o pozbawienie tytułu wykonawczego, skierowanym przeciwko nabywcy wierzytelności, powołując się na wyrok wydany w warunkach opisanych w pkt 1, może kwestionować przejście obowiązku w rozumieniu art. 840 pkt 1 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 marca 2010 r., I ACz 159/10, J. Chojnowska, I. Ejsmont-Wiszowata, H. Rosiak-Dąbrowska)

Sąd Apelacyjny stwierdził, że wyrok uwzględniający powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego przeciwko zbywcy wierzytelności na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., gdy zbycie nastąpiło w toku sprawy, korzysta z powagi rzeczy osądzonej w odniesieniu do nabywcy wierzytelności. Za takim zapatrywaniem przemawia rozpoznawanie powództw opozycyjnych według przepisów o postępowaniu procesowym, charakter wyroku uwzględniającego powództwo, a także jego skutki dla postępowania egzekucyjnego.

Zauważył jednak, że można również zająć przeciwne stanowisko, wynikające z wykładni systemowej art. 840 k.p.c., przyjmujące, iż względem powództwa opozycyjnego nie mają zastosowania zasady dotyczące postępowania rozpoznawczego, a więc także art. 192 pkt 3 k.p.c. Pogląd ten został wsparty uchwałą

Sadu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 r., III CZP 4/09 (OSNC 2010, nr 1, poz. 2), uznającą, że art. 788 § 1 k.p.c. ma zastosowanie również w sytuacji, w której uprawnienie objęte tytułem egzekucyjnym przeszło na inną osobę w drodze przelewu po wszczęciu postępowania egzekucyjnego; wtedy art. 192 pkt 3 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że charakter art. 192 k.p.c. sprawia, iż może on znaleźć zastosowanie tylko w postępowaniu rozpoznawczym; zgoda dłużnika na dokonanie czynności w postępowaniu klauzulowym oraz właściwej egzekucji nie daje się pogodzić z celem postępowania egzekucyjnego. Konkludując, wyrok pozbawiający wykonalności tytuł wykonawczy, gdy uprawnienie objęte tytułem egzekucyjnym w toku sprawy przeszło na osobę trzecią, która nie wstąpiła do sprawy, wiąże jedynie strony tego postępowania.

Jeżeli nabywca prawa objętego tytułem egzekucyjnym uzyska na swoją rzecz klauzulę wykonalności, to pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności wobec zbywcy na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. nie ma znaczenia, gdyż art. 365 k.p.c. przewiduje związanie prawomocnym orzeczeniem jedynie stron postępowania. Nabywca prawa może na podstawie posiadanego tytułu wykonawczego prowadzić egzekucję, która nie może być umorzona na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c., gdyż zgodnie z art. 804 k.p.c., organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności roszczenia. W takiej sytuacji jedynym sposobem obrony dłużnika jest wniesienie kolejnego powództwa przeciwegzekucyjnego przeciwko nabywcy prawa.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że w przedstawionej sprawie postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz pozwanego zapadło przed podjęciem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 r., III CZP 4/09. W tej sytuacji można bronić poglądu, że wyrok pozbawiający wykonalności tytuł wykonawczy w stosunku do zbywcy uprawnienia, wydany po uzyskaniu przez nabywcę wierzytelności klauzuli wykonalności stanowi dokument urzędowy, którym dłużnik może skutecznie kwestionować przejście uprawnienia do prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Zajmując natomiast stanowisko, że wyrok ten nie ma żadnego znaczenia prawnego dla egzekucji prowadzonej przeciwko zobowiązanemu, należałoby uznać, iż na skutek zawierania umów przelewu wierzytelności w trakcie rozpoznawania powództw opozycyjnych, dłużnik zostałby zmuszony do wielokrotnego wnoszenia tych

powództw z powołaniem się na te same zarzuty i oczywiście do ponoszenia kolejnych kosztów.

E.S.S.

*

III CZP 41/10

„1. Czy czynność procesowa dłużnika w postaci wniosku o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności, zaaprobowanego przez pozostałych uczestników postępowania i zmierzającego do nieodpłatnego przejęcia na podstawie orzeczenia sądowego całego majątku podlegającego podziałowi przez współwłaścicieli nie będących dłużnikami, może być przedmiotem powództwa z art. 527 § 1 k.c.? W razie odpowiedzi twierdzącej.

2. Czy bieg terminu zawitego z art. 534 k.c. należy liczyć od dnia złożenia wniosku czy też jego zaaprobowania przez pozostałych uczestników postępowania, czy też od powstania skutku prawnego w postaci uprawomocnienia się postanowienia działowego zgodnego z żądaniem wniosku?"

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 lutego 2010 r., I ACa 1216/09, K. Sobierajski, T. Rak, P. Rusin)

Sąd drugiej instancji powołał orzeczenie Sądu Najwyższego, w którym przyjęto, że czynności procesowe polegające m.in. na zgodnym wniosku uczestników postępowania działowego (o zniesienie współwłasności, dział spadku lub podział majątku wspólnego) nie podlegają zaskarżeniu w drodze skargi paulińskiej. Sąd Najwyższy podkreślił, że czynności procesowe różnią się od czynności prawnych w ścisłym tego słowa znaczeniu, gdyż mają przede wszystkim na celu wywołanie skutków procesowych, a nie bezpośrednio w sferze prawa materialnego. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał na przepisy chroniące wierzycieli jednego z uczestników postępowania działowego (np. przez zajęcie, o którym mowa w art. 912 k.p.c.), zwłaszcza na możliwość przystąpienia wierzyciela jednego z uczestników postępowania do udziału w tym postępowaniu w charakterze uczestnika na podstawie art. 510 k.p.c. i stworzenia mu tym samym sposobności wpływu na tok tego

postępowania i zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie. Sąd Najwyższy wskazał także na możliwość wniesienia rewizji nadzwyczajnej od prawomocnego rozstrzygnięcia w razie zaistnienia przesłanek z obowiązującego w czasie wydania wyroku przepisu art. 417 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zauważył, że przedstawione stanowisko Sądu Najwyższego spotkało się z krytyką w doktrynie. Przyjmując, że czynności procesowe są także czynnościami prawnymi w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego, w tym w rozumieniu art. 527 § 1 k.c., należy rozważyć, czy rzeczywiście żadna z tych czynności, mimo ich specyfiki polegającej na braku wywołania bezpośredniego skutku w sferze prawa majątkowego, nie może być przedmiotem powództwa o uznanie za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela strony (uczestnika postępowania nieprocesowego) podejmującej określoną czynność procesową.

W doktrynie zwrócono uwagę, że ze względu na charakter skargi paulińskiej należy dopuścić możliwość jej wykorzystania przeciwko wszystkim działaniom dłużnika zmierzającym do pokrzywdzenia wierzyciela, których ostateczną konsekwencją są przesunięcia majątkowe uniemożliwiające lub w poważnym stopniu utrudniające realizację wierzytelności obciążającej podmiot podejmujący określone działanie. Przykładowo, wskazano na gorszą sytuację wierzyciela w razie zniesienia wspólności ustawowej małżeńskiej wyrokiem po uznaniu powództwa przez małżonka będącego dłużnikiem, aniżeli w przypadku wyłączenia takiej wspólności w drodze umowy przewidzianej w art. 47 § 1 k.r.o.

Sąd drugiej instancji zwrócił także uwagę, że nowelizacje kodeksu postępowania cywilnego dokonane po zmianach ustrojowych i inny model działania sądu w zakresie kontroli czynności dyspozycyjnych stron stwarza niebezpieczeństwo pokrzywdzenia wierzyciela w większym stopniu aniżeli na tle poprzednio obowiązującego stanu prawnego. Także art. 622 § 1 k.p.c. w zasadzie zobowiązuje sąd do dokonania podziału majątku w sposób wskazany w zgodnym wniosku uczestników postępowania, zwłaszcza wtedy, gdy w postępowaniu tym nie bierze udziału wierzyciel jednego ze współwłaścicieli.

Argumentacja, że wierzyciel może być uczestnikiem takiego postępowania jako zainteresowany tym, aby określone składniki majątkowe przypadły w wyniku podziału majątku jego dłużnikowi, nie jest – zdaniem Sądu – przekonująca, gdyż w obecnym stanie prawnym nie ma gwarancji zapewnienia wierzycielowi udziału w takim

postępowaniu. Uczestnicy postępowania działowego mogą działać w zмовie, ukryć zadłużenia jednego ze współwłaścicieli, a sąd nie ma wystarczających środków prawnych, aby z urzędu zbadać, czy celem wskazanego sposobu podziału nie jest pokrzywdzenie wierzyciela jednego z uczestników postępowania. Wierzyciel taki ma rzeczywiście możliwość przystąpienia do takiej sprawy na prawach uczestnika na podstawie art. 510 § 1 k.p.c., ale jest to uprawnienie iluzoryczne, gdyż z reguły nie wie o takim postępowaniu, a sąd – nie wiedząc o istnieniu wierzytelności – nie ma możliwości zastosowania art. 510 § 2 k.p.c.

Odnosząc się do drugiej części zagadnienia prawnego, Sąd drugiej instancji wskazał na kilka możliwych do zaakceptowania sposobów liczenia biegu terminu zawitego, o którym mowa w art. 534 k.c.

A.Z.

*

III CZP 42/10

„Czy dochody małżonka pozostającego w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej uzyskane z przestępstwa wchodzą w skład majątku wspólnego w trybie art. 32 § 2 pkt 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 stycznia 2005 r.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 marca 2010 r., II Ca 118/10, B. Nadenio-Gregrowicz, S. Krajewski, I. Sobecka)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, w art. 32 § 2 pkt 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 stycznia 2005 r. nie było postanowień wskazujących, że ustawodawca wyłączył spod pojęcia „usługi świadczone osobiście” świadczone w ramach czynów zagrożonych sankcją karną. Za taką interpretacją art. 32 § 2 pkt 1 k.r.o. przemawia obecne brzmienie art. 412 k.c., po dokonanej bowiem w 1990 r. zmianie tego przepisu przepadek przedmiotu świadczenia na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli świadczenie zostało świadomie spełnione w zamian za dokonanie czynu zabronionego przez ustawę lub w celu niegodziwym, następuje na podstawie orzeczenia sądu, a nie – jak było poprzednio – z mocy prawa, przy czym sąd może, lecz nie musi orzec o przepadku świadczenia niegodziwego. Tym samym można twierdzić, że ustawodawca dopuszcza sytuację, w której przedmiot uzyskany w drodze

spełnienia świadczenia niegodziwego lub w zamian za dokonanie czynu zabronionego przez ustawę pozostał w majątku podmiotu dokonującego takich czynności.

Taka interpretacja może w pewnych sytuacjach chronić interes małżonka pozostającego we wspólności majątkowej z osobą uzyskującą dochody z działalności przestępczej, co ma miejsce wówczas, gdy małżonek ten nie uzyskuje własnych dochodów, lecz zajmuje się obowiązkami domowymi i wychowywaniem dzieci, w razie bowiem ustania wspólności majątkowej uzyskuje prawo korzystania ze środków pochodzących z nielegalnej działalności współmałżonka. Zrównanie na gruncie prawa rodzinnego dochodów uzyskiwanych z legalnego źródła z dochodami uzyskiwanymi z działalności przestępczej pozostawałoby – zdaniem Sądu drugiej instancji – w sprzeczności z założeniami państwa prawa, które winno dawać ochronę działaniom zgodnym z ustawą. Uznanie, że środki pieniężne uzyskane za pomocą przestępstw stanowią majątek wspólny prowadziło do sytuacji, iż małżonek prowadzący działalność przestępczą korzystałby z takich samych uprawnień, jak małżonek uzyskujący dochody z pracy lub usług świadczonych legalnie. W szczególności ma to znaczenie w sprawach o podział majątku wspólnego, w których obowiązuje domniemanie równości udziałów w majątku wspólnym.

A.Z.

*

III CZP 44/10

„Czy roszczenie przedsiębiorcy, będącego spółką z ograniczoną odpowiedzialnością o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości w związku z przebiegiem linii przesyłowych należących do innego podmiotu, przedawnia się w terminie trzech czy dziesięciu lat?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 1 marca 2010 r., VI Ga 8/10, J.P. Naworski, Z. Krepski, J. Rusiński).

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy roszczenie przedsiębiorcy o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości jest związane z działalnością gospodarczą. Zazaczył, że w judykaturze przyjmuje się, iż w zakres działalności gospodarczej wchodzi jedynie takie czynności, które powstają

w funkcjonalnym związku z tą działalnością i są realizacją zadań danego przedsiębiorstwa w celu osiągnięcia określonej korzyści, natomiast aktywność gospodarcza podmiotu, do którego należy nieruchomości, nie ma związku z przebiegiem przez jej teren linii ciepłowniczej należącej do innego podmiotu. W takiej sytuacji można mówić co najwyżej o roszczeniach związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, a nie o prowadzeniu działalności gospodarczej.

Z drugiej jednak strony istnieją podstawy do konstruowania domniemania faktycznego, zgodnie z którym wszelkie czynności podejmowane przez przedsiębiorców są związane z prowadzeniem przez nich działalności gospodarczej. Obalić to domniemanie mogliby przede wszystkim przedsiębiorcy występujący w obrocie prawnym w dwóch rolach, tj. jako przedsiębiorcy i „nieprzedsiębiorcy”, natomiast podmioty, których przedmiotem aktywności jest wyłącznie działalność gospodarcza, musiałyby, w celu przełamania domniemania, wykazać, że ich roszczenie dotyczy działalności niegospodarczej (np. ekologicznej, filantropijnej, oświatowej).

Sąd Okręgowy podkreślił, że należności podmiotu osiągnane z faktu, iż na jego terenie znajdują się urządzenia przesyłowe, stanowią jego bieżące zyski, a ich osiągnięcie jest podstawowym celem przedsiębiorcy. Prowadzi to do wniosku, że omawiane roszczenie przedawnia się w okresie trzech, a nie dziesięciu lat (art. 118 k.c.).

G.G.

*

III CZP 45/10

„Czy »inny następca prawny« osoby uprawnionej według treści księgi wieczystej, którego następstwo wynika z dokumentów złożonych w aktach tej księgi i zostało ujawnione poprzez wpis ostrzeżenia o niezgodności stanu prawnego wynikającego z treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, należy do kręgu uczestników postępowania wieczystoksięgowego, jeżeli jego przedmiotem jest obciążenie tego właśnie prawa, a przez to przysługuje mu uprawnienie do złożenia skargi na orzeczenie referendarza sądowego?»

(postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 24 lutego 2010 r., III Cz 73/10, E. Adamczyk, K. Kwilosz-Babiś, M.H. Kamiński)

Sąd Okręgowy omówił istniejące w orzecznictwie i piśmiennictwie rozbieżności w zakresie ustalania kręgu uczestników postępowania wieczystoksięgowego. Podkreślił, że Sąd Najwyższy uznaje regulację zawartą w art. 626¹–626¹³ k.p.c. jako szczególną, a przez to skutkującą koniecznością ograniczenia możliwości wstąpienia do sprawy o wpis w księdze wieczystej. Według Sądu Najwyższego, przed wprowadzeniem tych przepisów do porządku prawnego ustawą z dnia 11 maja 2001 r. krąg podmiotów postępowania wieczystoksięgowego był ujmowany zbyt szeroko, przez co spowalniał tok postępowania i kolidował z ograniczoną kognicją sądu wieczystoksięgowego. Z kolei w literaturze podnosi się, że ustawodawca w art. 626¹ § 2 k.p.c. określił, kto jest *ex lege* uczestnikiem postępowania wieczystoksięgowego, a art. 510 k.p.c. reguluje sytuację osoby zainteresowanej w sprawie, która nie jest, ale może stać się uczestnikiem. Tym samym w doktrynie przyjmuje się, że art. 510 k.p.c. stanowi swoiste dopełnienie chroniące interesy osoby, której prawa mogły zostać dotknięte wpisem.

Sąd Okręgowy zauważył, że wszystkie dotychczasowe rozważania w zakresie ustalania kręgu uczestników postępowania wieczystoksięgowego sprowadzały się do wykładni art. 626¹ § 2 k.p.c. na tle art. 510 k.p.c., a nie uwzględniały treści art. 626¹² § 1 i 2 k.p.c. Wyjaśnił, że przepis ten wprowadza obowiązek powiadomienia sądu o każdej zmianie adresu zamieszkania przez osobę, na rzecz której wpisane jest prawo lub roszczenie, jej przedstawiciela albo pełnomocnika, ale także przez spadkobierców lub innych następców prawnych osoby, na rzecz której jest wpisane prawo w księdze wieczystej. Wymóg ten ustanowiono po to, by sąd prowadzący księgę wieczystą mógł dokonać doręczenia zawiadomienia o zmianie treści tej księgi również tym osobom, wobec których nie ujawniono do tej pory żadnych praw lub roszczeń. W związku z tym Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy przepis ten odnosi się wyłącznie do formalnych obowiązków adresowych, czy też ustanawia wobec wymienionych w nim podmiotów obowiązek dokonania stosownego doręczenia pisma i kształtuje ich prawo do otrzymywania zawiadomienia o rozstrzygnięciach zapadłych w toku postępowania, czyniąc z nich uczestników postępowania (art. 626¹⁰ § 1 k.p.c.). A zatem, czy spadkobiercy oraz inni następcy prawni zostali zaliczeni do kręgu

uczestników mających wszystkie uprawnienia związane z faktem uczestnictwa w postępowaniu.

Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że skoro ustanowiono przymus doręczenia korespondencji, to powinien się on wiązać z możliwością wzięcia w dalszym postępowaniu udziału przez te osoby, zwłaszcza gdy pojawi się wpis ostrzegający o rozbieżności stanu prawnego ujawnionego w księdze z rzeczywistym stanem prawnym. W takiej sytuacji bardziej zainteresowany w przedmiocie sprawy jest nabywca prawa jakie ma być obciążone, niż osoba dotychczas wpisana w księdze wieczystej.

Sąd Okręgowy zauważył również, że taka konkluzja nie stoi w sprzeczności z dotychczasową wykładnią art. 626¹ § 2 k.p.c. dokonywaną przez Sąd Najwyższy; w formule „osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone” mieszczą się w razie braku podmiotów, których prawa mają być wykreślone lub obciążone, ich spadkobiercy i inni następcy prawni, jeśli ze stosownych dokumentów mogących być podstawą wpisu, a tym bardziej już z treści księgi, następstwo takie wynika.

G.G.

*

III CZP 46/10

„1. Czy w sprawie o ustalenie istnienia członkostwa w spółce wodnej dopuszczalne jest badanie ważności uchwały walnego zgromadzenia spółki wodnej odmawiającej zgody na wystąpienie ze spółki?

oraz w przypadku twierdzącej odpowiedzi na pytanie pierwsze

2. Czy normy Konstytucji mogą być w takiej sprawie stosowane bezpośrednio, skoro w ustawie - Prawo wodne nie przewidziano prawa wystąpienia członka ze spółki wodnej, a jedynie możliwość jego wykluczenia?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 1 kwietnia 2010 r., II Ca 49/10, J. Mroczek, E. Kozłowska, A. Bolczyk)

Statut pozwanej spółki wodnej przewidywał możliwość wystąpienia z niej członka, na jego wniosek, pod warunkiem wyrażenia przez walne zgromadzenie zgody

w drodze uchwały. Walne zgromadzenie podjęło uchwałę o odmowie zgody na wystąpienie ze spółki.

Wątpliwość Sądu Okręgowego wzbudziła możliwość zaskarżania takiej uchwały do sądu, skoro ani postanowienia statutu, ani przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne nie przewidują tego. Sąd Okręgowy zauważył, że nie można upatrywać podstawy zaskarżania uchwały organu spółki odmawiającej prawa do wystąpienia z niej w analogicznym stosowaniu przepisów Prawa spółdzielczego ani ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. W razie jednak dopuszczenia możliwości żądania ustalenia, że członkostwo w spółce wodnej ustało, powstaje obowiązek zbadania ważności uchwały walnego zgromadzenia spółki wodnej odmawiającej zgody na wystąpienie z niej.

W takiej sytuacji może pojawić się problem ze wskazaniem sądu rzeczowo właściwego, art. 17 pkt 4² k.p.c. przewiduje bowiem właściwość sądów okręgowych w sprawach o uchylenie, stwierdzenie nieważności albo o ustalenie nieistnienia uchwał organów osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Ponadto Sąd Okręgowy stwierdził, że uzależnienie wypowiedzenia przymusowego członkostwa w spółce wodnej od arbitralnej decyzji organu spółki prowadzi do ograniczenia prawa własności. Zaznaczył, że art. 166 ust. 1 pkt 5 Pr.wod., dopuszczający wprowadzenie do statutu spółki wodnej postanowień ograniczających prawa członków wobec ich gruntów i obiektów niezbędnych do wykonywania zadań spółki, w istocie daje możliwość ograniczenia prawa własności w drodze aktu o randze statutu. Takie unormowanie jest sprzeczne z art. 64 ust. 3 Konstytucji, który dopuszcza ograniczenie prawa własności jedynie w ustawie. Poza tym ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych praw i wolności mogą być ustanawiane, gdy jest to konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Nie mogą one naruszać istoty wolności i praw (art. 31 ust. 3 Konstytucji).

G.G.

III CZP 47/10

„Czy norma prawna zawarta w art. 840 § 1 pkt 2 *in fine* k.p.c. umożliwia dłużnikowi – który nie podjął obrony przed żądaniem pozwu w sprawie, która doprowadziła do powstania tytułu wykonawczego, z tej przyczyny, iż zaniechał podniesienia zarzutu spełnienia świadczenia, gdy było to obiektywnie możliwe np. w sprzeciwie od nakazu zapłaty – zwalczanie tego tytułu, czy też powództwo to jest możliwe tylko w takich wypadkach, w których ustawodawca prawnie wyłączył obronę pozwanego przed żądaniem pozwu w postępowaniu, w którym zapadł tytuł egzekucyjny albo nie mógł on jej podjąć z innych usprawiedliwionych przyczyn?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 16 marca 2010 r., XV Ca 157/10, A. Adamczuk, B. Łagodzińska, P. Soliński)

Sąd Okręgowy zauważył, że art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. prowadzi do wniosku, iż dłużnik może oprzeć powództwo przeciwegzekucyjne na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie, w której powstał zwalczany tytuł wykonawczy. Stosując zasadę *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*, powód może taki zarzut podnosić niezależnie od tego, czy niezbadanie go w toku postępowania przed sądem *meriti* spowodowane było niemożnością podniesienia go z powodu jakiegokolwiek przeszkody, czy też dłużnik nie podniósł tego zarzutu z uwagi na brak aktywności procesowej, a obiektywnie mógł to uczynić. Powołany przepis nie rozróżnia tych sytuacji procesowych, a brak podstaw do twierdzenia, że taka była intencja ustawodawcy.

Sąd Okręgowy zaakceptował wyniki wykładni literalnej omawianego przepisu, ale powziął wątpliwość w zakresie możliwości zniweczenia skutków oceny prawnej zasadności roszczenia objętego sądowym tytułem wykonawczym, a więc kwestii prawomocności materialnej, mocy wiążącej orzeczeń prawomocnych oraz powagi rzeczy osądzonej. Po szczegółowej analizie podniesionych kwestii oraz przedstawieniu orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zakresie stwierdził, że w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego nie można badać istnienia roszczenia objętego prawomocnym orzeczeniem, a jedynie to, czy roszczenie to po zamknięciu rozprawy albo uprawomocnieniu się nakazów zapłaty lub wyroków zaocznych nie ekspirowało.

W przeciwnym razie powództwo opozycyjne służyłoby w tym zakresie eliminowaniu wadliwych orzeczeń sądowych, a to nie było intencją ustawodawcy.

Uwagi te wskazują, że dopuszczalne jest oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia, ale nie w każdej sytuacji, lecz tylko wtedy, gdy zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie i obiektywnie nie mógł być. Dotyczy to także przypadków, gdy zarzut pozwanego uległ prekluzji pomimo zdyscyplinowania przez sąd albo przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Sąd Okręgowy, rozpatrując zasadność poglądu, że art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. może dotyczyć zarzutu spełnienia świadczenia, który nie mógł być rozpoznany przez sąd *meriti*, przedstawił kilka możliwości, które szczegółowo przeanalizował.

E.S.S.

*

III CZP 48/10

„Czy w postępowaniu o podział majątku wspólnego rozliczeniu podlega równowartość bonifikaty z tytułu preferencyjnego nabycia własności lokalu mieszkalnego, przewidzianej w przepisie art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398) w sytuacji, gdy nabycie własności lokalu mieszkalnego na preferencyjnych warunkach określonych w tym przepisie nastąpiło po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej przez byłego małżonka, któremu uprzednio – w czasie trwania małżeństwa – przydzielono tenże lokal jako kwaterę stałą na podstawie art. 10 powołanej ustawy, a przydział uwzględniał drugiego małżonka przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 17 marca 2010 r., II Ca 33/10, M. Brulińska, J. Gołaczyński, E. Gorczyca)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na możliwość przyjęcia w niniejszej sprawie konstrukcji ekspektatywy jako chronionego oczekiwania prawnego i powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 12 stycznia 1978 r., III CZP 86/77 (OSNC 1978, nr 10, poz. 171), że spółdzielcze prawo do lokalu powstałe

z realizacji oczekiwania małżonków na przydział wspólnego mieszkania należy do nich obojga, jeżeli przydział został dokonany po ustaniu małżeństwa na rzecz jednego z nich i jego dotychczasowej rodziny.

Sąd Okręgowy powziął jednak wątpliwość w zakresie zagadnienia, czy ekspektatywa prawa własności, mająca określoną wartość majątkową i istniejąca w chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, następnie zrealizowana przez jednego z byłych małżonków po ustaniu wspólności przez wykonanie uprawnienia do preferencyjnego nabycia własności lokalu mieszkalnego, podlega rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego na podstawie art. 567 § 1 w związku z art. 686 k.p.c. i art. 42 k.r.o.

Wyróżnił pogląd dopuszczający taką możliwość na podstawie art. 56-58 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398 – dalej: „ustawa”), za czym przemawia okoliczność, że wnioskodawczyni mieszkała w lokalu przez długi okres, początkowo jako żona żołnierza zawodowego, któremu lokal przydzielono jako kwaterę stałą, a następnie po rozwodzie z pierwszym mężem, nie korzystając z uprawnienia do uzyskania lokalu zamiennego, jako uprawniona do zamieszkiwania żona uczestnika postępowania obecnie także po rozwodzie z nim.

Sąd Okręgowy zauważył, że stanowisko przeciwne wynika z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., III CZP 33/08 (OSNC 2009, nr 6, poz. 86), w której Sąd Najwyższy stwierdził, iż prawo do preferencyjnego nabycia lokalu nie ma charakteru prawa podmiotowego, a jest jedynie możliwością nabycia prawa do lokalu po obniżonej cenie, spowodowaną częściowym uregulowaniem przez ustawodawcę treści umowy zawieranej przez najemcę i właściciela nieruchomości. Ze względu na mały stopień prawdopodobieństwa nabycia uprawnienia w przyszłości możliwość ta może zostać zakwalifikowana jako ekspektatywa, a o istnieniu uprawnienia wchodzącego w skład majątku wspólnego można mówić dopiero od chwili, w której zostały spełnione ustawowe przesłanki, w szczególności gdy najemca złożył wniosek o nabycie lokalu. Dopiero z tą chwilą powstaje uprawnienie, które można określić i ustalić jego wartość oraz które podlega ochronie. Sąd Okręgowy zauważył jednak, że w przedstawionej sprawie nie występuje wskazany w uchwale element niepewności, gdyż uczestnik skorzystał z przysługującego mu – na mocy art. 56-58 ustawy – uprawnienia do preferencyjnego nabycia lokalu mieszkalnego; ustalona została

wysokość bonifikaty udzielonej mu na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 ustawy, a także wysokość bonifikaty, jaką mogłaby uzyskać wnioskodawczyni na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 2 ustawy.

E.S.S.

*

III CZP 49/10

„Czy uprawniony może domagać się udzielenia zabezpieczenia roszczenia o stwierdzenie nieważności uchwały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością poprzez zawieszenie postępowania rejestrowego dotyczącego wpisu zmian na podstawie tej uchwały?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2010 r., I A Cz 272/10, J. L. Dubij, M. Dołęgowska, B. Dobrowolski)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą prawidłowego wskazania organu sądowego uprawnionego do zawieszenia postępowania rejestrowego w razie wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Sąd Okręgowy rozważył kwestię, czy uprawniony ma interes prawny w żądaniu udzielenia zabezpieczenia takiego roszczenia w procesie, mimo że w art. 249 § 2 w zw. z art. 252 § 2 k.s.h. przewidziana jest możliwość zawieszenia postępowania rejestrowego przez sąd rejestrowy.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w tym zakresie w literaturze występują dwa odmienne stanowiska. Jedno z nich przyjmuje, że treść art. 249 § 2 zd. 2 k.s.h. wskazuje, iż sąd rejestrowy jest wyłącznie właściwy do zawieszenia postępowania rejestrowego, powód w sprawie o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały nie może zatem domagać się zabezpieczenia powództwa przez zawieszenie postępowania rejestrowego przez sąd cywilny. Odmienne stanowisko zakłada natomiast, że sąd w procesie może wydać postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia o skutku analogicznym do zawieszenia postępowania rejestrowego, np. może orzec o zabezpieczeniu powództwa przez wstrzymanie wykonania uchwały.

Ponadto powód w sprawie o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia jest zainteresowanym w postępowaniu rejestrowym i z chwilą kiedy weźmie w nim udział staje się uczestnikiem w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c. Postępowanie to stanowi swoisty rodzaj postępowania zabezpieczającego, a więc powodowi przysługuje uprawnienie do wystąpienia z wnioskiem o zabezpieczenie powództwa, do którego stosuje się art. 730 i nast. k.p.c.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w orzecznictwie przedstawione zagadnienie prawne nie było do tej pory szerzej omawiane. Przytoczył jednostkowy pogląd występujący w judykaturze sądów powszechnych, że możliwość zawieszenia postępowania rejestrowego na podstawie art. 423 § 1 k.s.h. (art. 249 w związku z art. 252 § 2 k.s.h.) nie wyłącza możliwości stosowania przepisów kodeksu postępowania cywilnego o zabezpieczeniu roszczeń w sprawach o uchylenie albo stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia akcjonariuszy. Pogląd ten został jednak wyrażony na gruncie innego stanu faktycznego niż opisany w przedstawionym zagadnieniu prawnym.

W ocenie Sądu Okręgowego, przewidziana w art. 249 § 2 k.s.h. możliwość zawieszenia postępowania rejestrowego przez sąd rejestrowy wyłącza dopuszczalność zawieszenia postępowania rejestrowego przez inny sąd, co nie wyklucza możliwości zabezpieczenia powództwa w inny sposób.

E.S.S.

*

III CZP 50/10

„Czy dopuszczalne jest wpisanie na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) w dziale III księgi wieczystej prawa dzierżawy nieruchomości lub jej wyodrębnionej części w sytuacji, gdy przed zawarciem umowy dzierżawy doszło do zajęcia nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym w stosunku do jej właściciela?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 9 kwietnia 2010 r., I Ca 43/10, T. Zawistowska, A. Ratkowska, A. Kuta)

Sąd Okręgowy zauważył, że na gruncie stanu prawnego sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 172, poz. 1804), a więc sprzed dnia 5 lutego 2005 r., w doktrynie istniała rozbieżność związana z wykładnią art. 930 § 1 i 3 k.p.c. dotycząca kwestii, czy przez rozporządzenie nieruchomością należy rozumieć wyłącznie wyzbycie się jej własności, czy także dokonanie czynności obciążających nieruchomość. Obecnie zagadnienie to nie budzi wątpliwości, gdyż przyjęto, że przez rozporządzenie nieruchomością należy rozumieć czynność prawną prowadzącą do przeniesienia własności zajętej nieruchomości i takich czynności dotyczy art. 930 § 1 k.p.c., natomiast czynności obciążające nieruchomość (ustanowienie hipoteki, służebności) po jej zajęciu dotknięte są nieważnością (art. 930 § 3 k.p.c.).

Podstawą wątpliwości Sądu Okręgowego w przedstawionej sprawie jest zagadnienie, czy zawarcie przez wnioskodawcę i uczestnika umowy dzierżawy części nieruchomości jest równoznaczne z dokonaniem przez dłużnika czynności obciążającej nieruchomość i skutkuje nieważnością umowy na mocy art. 930 § 3 k.p.c. Umowa dzierżawy, w odróżnieniu od stosunków prawnorzeczowych wynikających z ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego, kreuje zobowiązaniowy stosunek prawny. Ograniczone prawa rzeczowe zostały wymienione w sposób wyczerpujący w art. 244 § 1 k.c. i są prawami na rzeczy cudzej; w tym znaczeniu stanowią zatem „obciążenie” prawa własności. Zgodnie natomiast z art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm. – zwanej dalej: „u.k.w.h.”), stanowiącym *lex specialis* w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego, w wypadkach przewidzianych w przepisach ustawowych w księdze wieczystej, poza prawami rzeczowymi, mogą być ujawnione prawa osobiste i roszczenia, w szczególności prawo najmu lub dzierżawy. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na występujące w literaturze stanowisko, że wpis do księgi wieczystej prawa obligacyjnego ma na celu jego urzeczywistnienie, a więc nadanie skuteczności przeciwko pewnej grupie osób, czego sam stosunek obligacyjny nie zapewnia. Określone w art. 16 u.k.w.h. wypadki przewidziane w przepisach ustawowych, to wypadki, w których przepis ustawy wyposaża określone prawo lub roszczenie w elementy właściwe prawu rzeczowemu i których cel jest zbieżny z celem ujawnienia w księdze wieczystej, tj. przemiana praw i roszczeń z *actio in personam* w *actio in rem* przez rozszerzenie ich skuteczności z aktualnego na każdorazowego właściciela

nieruchomości. Ujawnienie w księdze wieczystej prawa osobistego lub roszczenia wywołuje skutki tzw. rozszerzonej skuteczności przewidziane w art. 17 u.k.w.h., zatem ujawnienie praw najmu i dzierżawy skutkuje tym, że każdorazowy właściciel nieruchomości wstępuje *ipso iure* w stosunek obligacyjny dotychczasowego właściciela nieruchomości.

Sąd Okręgowy skonstatował, że umowa najmu lub dzierżawy ujawniona w księdze wieczystej stanowi „obciążenie” nieruchomości, ale decydujące znaczenie ma dokonanie wpisu w księdze wieczystej. Powołał się na stanowisko doktryny, które mówiąc o wygaśnięciu obciążeń precyzuje, że chodzi o wygaśnięcie w pierwszej kolejności ograniczonych praw rzeczowych, a potem prawa najmu i dzierżawy oraz praw i roszczeń osobistych ujawnionych w księdze wieczystej. Istota problemu sprowadza się zatem do skorelowania skutków zawarcia umowy dzierżawy ze skutkami ujawnienia jej w księdze wieczystej w kontekście art. 930 § 3 k.p.c.

Sąd drugiej instancji, dostrzegając faktyczny, ekonomicznie obciążający, wymiar zawarcia umowy dzierżawy zajętej nieruchomości oraz mając na względzie ograniczenia w zakresie wykonywania zarządu w odniesieniu do nieruchomości zajętej, wynikające w szczególności z art. 931 § 1 k.p.c. w zw. z art. 935 k.p.c., stwierdził, że omawiana umowa ze względu na przekroczenie zakresu zwykłego zarządu może zostać zaskarżona przez uczestnika postępowania egzekucyjnego albo spowoduje na jego wniosek pozbawienie dłużnika zarządu, a zatem uczestnik taki nie zostaje pozbawiony ochrony w zakresie swoich praw dochodzonych w postępowaniu egzekucyjnym. Ocena umowy pod tym względem pozostaje jednak poza zakresem kognicji sądu wieczysto księgowego, wątpliwości budzi jednak zagadnienie, z jakich względów ustawodawca konstruując art. 930 § 3 k.p.c. ustanowił zakaz obciążania nieruchomości po jej zajęciu, a nie zakaz ustanawiania ograniczonych praw rzeczowych.

E.S.S.

*

III CZP 51/10

„Czy na podstawie przepisu art. 691 § 1 k.c. można wstąpić w stosunek najmu lokalu socjalnego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2010 r., II Ca 1178/09, W. Wójcik, J. Bojko, M. Kurkowski)

Zdaniem Sądu Okręgowego, szczególny tryb zawierania umowy najmu lokalu socjalnego określony w art. 23 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm. – dalej: „ustawa”) wzbudza wątpliwości co do możliwości stosowania względem niej art. 691 § 1 k.c., najemcą bowiem lokalu socjalnego może stać się tylko osoba o określonej sytuacji rodzinnej, majątkowej i tylko w trybie określonym w powołanej ustawie. Za przyjęciem takiego stanowiska przemawiają względy funkcjonalne dotyczące lokali socjalnych, gdyż gmina wydziela ze swego mieszkaniowego zasobu lokale socjalne z przeznaczeniem ich do wynajmu osobom spełniającym przede wszystkim kryteria dochodowe. Przyjęcie natomiast możliwości stosowania art. 691 § 1 k.c. do lokali socjalnych może doprowadzić do sytuacji, w której osoba mająca duże dochody mogłaby stać się najemcą lokalu socjalnego.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że wstąpienie w stosunek najmu jest elementem ochrony tego prawa, zgodnie natomiast z art. 690 k.c., do ochrony praw najemcy do używania lokalu należy stosować odpowiednio przepisy o ochronie własności. Poza tym wykładnia językowa art. 691 § 1 k.c. prowadzi do wniosku, że przepis ten dotyczy wyłącznie najmu lokalu mieszkalnego. W ocenie Sądu przedstawiającego zagadnienie prawne, jedynie wykładnia celowościowa uwzględniająca przeznaczenie lokali socjalnych może uzasadniać odejście od wykładni językowej.

E.S.S.

*

III CZP 52/10

„Czy umowa zlecenia obejmująca stałe prowadzenie obsługi prawnej, w tym reprezentowanie zlecniodawcy przed sądami powszechnymi w zakresie spraw, które nie zostały skonkretyzowane w umowie zlecenia, jest stałym stosunkiem zlecenia w rozumieniu art. 87 § 1 k.p.c. i może stanowić podstawę

udzielenia pełnomocnictwa procesowego w sprawie, która dotyczy wykonania umowy cywilnoprawnej?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 8 kwietnia 2010 r., VI Ga 14/10, J. Rusiński)

Sąd Okręgowy przedstawił pogląd, że art. 87 § 1 k.p.c. nie wyłącza z zakresu spraw objętych zleceniem obsługi prawnej i reprezentacji przed sądem, zwrócił jednak uwagę na zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 21 lutego 1992 r., III CZP 41/92 (OSNC 1992, nr 9, poz. 147), że umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych zleceniodawcy przed sądami i organami administracji, nie stanowi podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez zleceniodawcę. W omawianej sprawie umowa zlecenia obejmuje szerszy zakres czynności niż reprezentacja w procesie, uprawnia bowiem pełnomocnika do analizy dokumentów związanych ze sprawą objętą sporem (nie precyzując roszczenia dochodzonego w procesie), co pozwala wnioskować, że skoro na podstawie umowy zlecenia zleceniobiorca badał dokumenty, to ma on także uprawnienie do reprezentowania zleceniodawcy przed sądem w sprawie wynikającej z tych dokumentów.

Sąd Okręgowy przedstawił także inne stanowisko, zakładające, że zakres umowy zlecenia nie może być nieskonkretyzowany i ujęty ogólnie jako obsługa prawna w zakresie wszelkich spraw przekazanych przez zleceniodawcę. Zobowiązanie zleceniobiorcy do zapewnienia zleceniodawcy stałej obsługi prawnej polegającej na prowadzeniu spraw sądowych, opiniowaniu umów, konsultacjach prawnych, projektowaniu umów jest bowiem jedynie oznaczeniem świadczenia, a nie określeniem zakresu tego świadczenia; dopiero wskazanie, że wymienione czynności dotyczą konkretnej sprawy stanowi określenie zakresu zlecenia. Podobne stanowisko występuje w doktrynie, która przyjmuje, że osobie pozostającej w stałym stosunku zlecenia nie można udzielić pełnomocnictwa ogólnego w rozumieniu art. 88 k.p.c., upoważniającego do prowadzenia wszelkich spraw zleceniodawcy. Konkluzja ta wynika z wykładni literalnej art. 87 § 1 k.p.c. ograniczającego umocowanie zleceniobiorcy jedynie do spraw objętych zleceniem.

Sąd Okręgowy, powołując się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 27 sierpnia 2008 r., III CZP 51/08 (OSNC 2009, nr 7-8, poz. 104), opowiedział się za drugim z przedstawionych stanowisk.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Umową mieszaną określa się umowę łączącą elementy treści różnych typów umów. W drodze takiej umowy strony kreują jeden stosunek zobowiązaniowy obejmujący kilka, a nawet wiele świadczeń. Z tego też względu zarówno okoliczności wpływające na skuteczność umowy, jak i zdarzenia odnoszące się do wynikającego z niej zobowiązania, w tym m.in. odstąpienie od umowy, w sposób niejako naturalny dotyczą wszystkich skutków prawnych umowy, jeżeli nic innego nie wynika z przepisu szczególnego (art. 58 § 3 k.c.).

(wyrok z dnia 9 listopada 2006 r., II CSK 267/06, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, G. Misiurek, niepubl.)

Glosa

Grzegorza Krzemińskiego, Monitor Prawniczy 2010, nr 7, s. 403

Glosa ma charakter aprobujący.

Zdaniem autora, tok rozumowania przyjęty przez Sąd Najwyższy jest trafny, a teza glosowanego orzeczenia stanowi ważny głos w sprawie potrzeby wyodrębniania umów mieszanych jako odrębnej grupy umów. Przyznanie pierwszeństwa wynikającemu z woli stron celowi umowy, zakresowi konsensu i okolicznościom zawarcia umowy jest warunkiem decydującym o uznaniu występowania w danym systemie prawnym zasady swobody umów. Według glosatora, należy pokreślić doniosłość omawianego orzeczenia jako „przywracającego” polskiej doktrynie kategorię umów mieszanych, której pominięcie powodowało przekreślenie ogromnego dorobku teoretycznego. Trafnie więc, jego zadaniem, praktyka orzecznicza wykazała potrzebę utrzymania konstrukcji umów mieszanych.

Potrzebę tę trzeba uzasadnić wieloma względami. Na czoło wysuwa się kształt polskiej kodyfikacji prawa zobowiązań; księga trzecia kodeksu cywilnego ogranicza się

do unormowania tylko najbardziej klasycznych typów umów: sprzedaży, najmu, przechowania i innych; rzadko pojawia się wśród nich nowy rodzaj umowy, jak np. kontraktacji, leasingu. Po drugie, obrót gospodarczy zmusza do posługiwania się coraz bardziej skomplikowanymi postaciami umów odpowiadających zmieniającym się stosunkom gospodarczym. W rezultacie pojawiają się coraz to nowe typy umowne, które nie dadzą się zaszeregować do żadnej tradycyjnej postaci prawa zobowiązań, a klasyfikowanie ich do kategorii umów nienazwanych nie byłoby właściwe. Po trzecie wreszcie, za wyodrębnieniem omawianej grupy umów przemawiają względy teoretyczne, przeciwstawienie bowiem umowy nazwanej umowie nienazwanej nie wyczerpuje podziału kontraktów z punktu widzenia nowości uregulowania; w umowach mieszanych nie wychodzą one, jak wspomniano, poza treść świadczeń spotykanych w umowach typowych.

Sztucznie narzucany doktrynie polskiej dychotomiczny podział umów na nazwane i nienazwane okazał się niewystarczający dla klasyfikacji występujących w obrocie postaci umownych. Przywrócenie trzeciej równorzędnej kategorii umów mieszanych kończy okres działania hamującego na rozwój prawa – wobec uznanej pozycji teoretycznej tej grupy umów – działania pozbawionego głębszych podstaw teoretycznych i praktycznych.

R.N.

*

Przesłanie treści oświadczenia woli faksem spełnia jedynie warunki uprawdopodobnienia za pomocą pisma.

(wyrok z dnia 23 listopada 2007 r., IV CSK 228/07, J. Górski, B. Myszk, Z. Strus, OSNC-ZD 2008, nr 3, poz. 88; Rej. 2008, nr 10, s. 201)

Glosa

Grzegorz Wolak, Monitor Prawniczy 2010, nr 8, s. 464

Autor dokonał obszernej analizy pojęcia formy czynności prawnej oraz stanu faktycznego, na podstawie którego zapadło glosowane rozstrzygnięcie. Jako wniosek przedstawił tezę, że art. 78 § 1 k.c. regulujący konstrukcję zwykłej formy pisemnej nie

miał zastosowania do umów zawartych przez strony procesu i w związku z tym nie miał też zastosowania w rozstrzyganej sprawie. Jego zdaniem, mimo trafności stwierdzenia Sądu Najwyższego, że przesłanie treści oświadczenia woli faksem spełnia jedynie warunki uprawdopodobnienia za pomocą pisma, to rozważania w tym zakresie były niepotrzebne. Spór pomiędzy stronami był sporem pomiędzy przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej i z tego powodu przepisy o formie pisemnej dla celów dowodowych nie miały zastosowania w stosunkach pomiędzy pozwanym i powodem jako obustronnie profesjonalnych podmiotów.

W art. 78 § 1 k.p.c. ustawodawca przewidział kilka równorzędnych sposobów dopełnienia wymogu zwykłej formy pisemnej. Do zachowania formy pisemnej umowy wystarczy złożenie przez wszystkie strony umowy podpisu na jednym dokumencie, wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, oraz wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczenia woli jednej ze stron i podpisany przez jedną ze stron. Sposób zawarcia umów wybrany przez powoda i pozwanego nie należy do żadnych ze wskazanych wariantów. Zdaniem autora, teza głosowanego wyroku nie przystaje więc do realiów rozpoznawanej sprawy, które można odtworzyć na podstawie ustaleń dotyczących stanu faktycznego.

Głosę aprobującą do omawianego wyroku opublikował Maciej Rzewuski (Edukacja Prawnicza 2009, nr 3, wersja elektroniczna:

http://www.edukacjaprawnicza.pl/index.php?mod=m_aktualnosci&cid=12&id=726)

R.N.

*

Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność gwarancyjną wynikającą z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody na osobie wyrządzone przez kierującego pojazdem, w tym także pasażerowi będącemu wraz z kierowcą współposiadaczem tego pojazdu.

(uchwała siedmiu sędziów z dnia 7 lutego 2008 r., III CZP 115/07, T. Ereciński, K. Strzelczyk, M. Wysocka, G. Bieniek, Z. Kwaśniewski, H. Pietrkowski,

T. Wiśniewski, OSNC 2008, nr 9, poz. 9; BSN 2008, nr 2, s. 9; MoP 2008, nr 24, s. 1321; Prok.i Prawo.-wkł. 2009, nr 9, s. 57; Rej. 2008, nr 3, s. 172; Rej. 2008, nr 10, s. 195)

Glosa

Tomasza Justyńskiego, PiP 2010, nr 3, s. 130

Glosator już na wstępie zaznaczył, że pogląd zaprezentowany w orzeczeniu zasługuje na aprobatę. Wskazał, że Sąd Najwyższy, odstępując od dotychczasowego, dominującego kierunku orzecznictwa, uznał, iż ubezpieczyciel odpowiada za wszelkie szkody na osobie wyrządzone przez każdego kierującego pojazdem komukolwiek, a zatem również za szkody wyrządzone przez kierującego współposiadacza innym współposiadaczom auta.

W ocenie glosatora, słuszne jest, by ubezpieczyciel ponosił odpowiedzialność również wobec poszkodowanego na osobie współmałżonka kierowcy, będącego jednocześnie współposiadaczem pojazdu. Co ważne, Sąd Najwyższy, wbrew pozorom, nie przekreślił dotychczasowego dorobku judykatury, ale szanując wcześniejszą argumentację, znalazł sposób jej twórczego rozwinięcia. Pozwoliło to, zdaniem glosatora, na osiągnięcie nowych rezultatów, zdecydowanie bardziej odpowiadających tendencjom europejskim oraz zdrowemu rozsądkowi.

Również argumentacja zaprezentowana w uzasadnieniu uchwały jest w jego ocenie spójna i przekonuje, chociaż pozostawia pewien niedosyt. Dostrzeżenie w przepisach ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych *lex specialis* w stosunku do art. 822 k.c. i odejście od konieczności rozważania niezwykle złożonych problemów wynikających ze współposiadania pojazdu otwiera nowe możliwości bez konieczności podejmowania zmian legislacyjnych.

Głosę do komentowanej uchwały opracował także T. Sokołowski (Prawo Asekuracyjne 2008, nr 3, s. 70).

M.S.L.

Nazwa użytkownika, którą posługuje się osoba korzystająca z serwisu internetowego, podlega ochronie prawnej na takiej podstawie, na jakiej ochronie podlega nazwisko, pseudonim lub firma.

(wyrok z dnia 11 marca 2008 r., II CSK 539/07, H. Ciepla, H. Pietrkowski, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 125; BSN 2008, nr 7, s. 8 ; OSP 2010, nr 4, poz. 43; NPN 2008, nr 3, s. 128)

Glosa

Grzegorza Tylca, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 4, poz. 43

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator zauważył, że Sąd Najwyższy nie dokonał rozróżnienia naruszenia dóbr osobistych w postaci nazwiska albo pseudonimu od naruszenia innych dóbr osobistych, które może mieć miejsce przez posłużenie się przez naruszydciela czyimś nazwiskiem, pseudonimem czy nazwą użytkownika portalu internetowego. Wskazał, że nazwę użytkownika portalu internetowego należy traktować jako swego rodzaju oznaczenie osobopoznawcze podlegające samodzielnej ochronie prawnej na takich samych zasadach jak nazwisko lub pseudonim tylko w sytuacji, gdy jej użycie prowadzi do podszywania się pod inną osobę fizyczną. W innych przypadkach posługiwanie się nazwą użytkownika portalu internetowego może doprowadzić do naruszenia czci osoby posługującej się tą nazwą. W sytuacji, w której użytkownik portalu pozostaje anonimowy, użycie jego nazwy może doprowadzić jedynie do zniewagi, czyli wewnętrznego aspektu naruszenia czci ludzkiej. W ocenie autora, w razie wykorzystywania nazwy anonimowego użytkownika do prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, wypowiedzi odnoszące się do tej nazwy należy oceniać w świetle przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Glosę do komentowanego orzeczenia opracowała także K. Błach-Morysińska (MoP 2009, nr 10, dodatek, s. 23).

M.P.

Do okresu posiadania samoistnego prowadzącego do nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia nie dolicza się okresu posiadania rzeczy jak użytkownik wieczysty.

(uchwała z dnia 23 lipca 2008 r., III CZP 68/08, J. Gudowski, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 109; BSN 2008, nr 7, s. 7; OSP 2010, nr 4, poz. 41; Rej. 2008, nr 7-8, s. 220; NPN 2008, nr 3, s. 130; Rej. 2009, nr 9, s. 200)

Glosa

Edwarda Gniewka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 4, poz. 41

Glosa ma charakter krytyczny.

Glosator nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego przyjętego w uchwale. Stwierdził, że skoro dopuszczalne jest zarówno zasiedzenie prawa własności, jak i użytkowania wieczystego, to w razie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności bieg terminu zasiedzenia rozpoczęty w okresie użytkowania wieczystego powinien podlegać kontynuacji po przekształceniu prawa, jeżeli nie wystąpią odrębne zdarzenia prowadzące do przerwania biegu przedawnienia i przy zachowaniu ciągłości posiadania nieruchomości. Do spełnienia przesłanki ciągłego posiadania wystarczy kumulacja pierwotnego okresu posiadania nieruchomości w zakresie prawa użytkowania wieczystego i późniejszego okresu samoistnego posiadania.

W ocenie autora, przeszkody do stwierdzenia zasiedzenia nie stanowi niejednolity charakter posiadania w okresie biegu przedawnienia. Komentator wyraził także zapatrywanie, że stanowisko Sądu Najwyższego sprzyja nieuzasadnionej tolerancji dla długotrwałych zaniedbań zainteresowanych osób.

Uchwałę uwzględnił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2008, nr 9-10, s. 269).

M.P.

teza opublikowana w Przeglądzie Sądowym

Zastrzeżenie własności przez sprzedawcę ma na celu zabezpieczenie jego wiarygodności o zapłatę ceny. Kupujący, któremu rzecz została wydana, jest z mocy umowy sprzedaży uprawniony do posiadania rzeczy, mimo że nie stał się jeszcze jej właścicielem. Jeżeliby zatem sprzedawca wystąpił wobec kupującego z roszczeniem windykacyjnym, kupujący mógłby mu przeciwstawić swoje uprawnienie do władania rzeczą. Sytuacja ulega jednak zasadniczej zmianie w wypadku nieuiszczenia w terminie umówionej ceny. W takim razie kupujący traci uprawnienie do posiadania rzeczy już wskutek samej zwłoki w zapłacie ceny, samo zatem nastąpienie tej zwłoki umożliwia sprzedawcy odebranie kupującemu rzeczy; przez jej odebranie dochodzi równocześnie do odstąpienia od umowy sprzedaży.

teza oficjalna

1. Powołanie przez powoda w pozwie dowodu z własnych zeznań jest równoznaczne z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron.

2. Zawarte w doręczonej pozwanemu fakturze zastrzeżenie, że do chwili całkowitej zapłaty ceny przedmiot sprzedaży pozostaje własnością sprzedawcy spełnia warunki określone w art. 589 k.c.

(wyrok z dnia 24 lipca 2008 r., IV CSK 87/08, B. Myszka, Z. Strus, K. Tyczka-Rote; MoP 2008, nr 16, s. 844; IC 2009, nr 4, s. 44)

Glosa

Łukasza Przyborowskiego, Przegląd Sądowy 2010, nr 4, s. 110

Glosator zaakceptował stanowisko, że faktura i jej treść mogą wywoływać skutki na gruncie prawa cywilnego. Uwagi krytyczne zgłosił do rozważań na temat zastrzeżenia własności i znaczenia faktury na gruncie konkretnego stanu faktycznego. Stwierdził, że w przypadku umowy sprzedaży rzeczy oznaczonej co do tożsamości dla stwierdzenia, czy doszło do zastrzeżenia własności rzeczy sprzedanej (art. 589 k.c.), doniosła jest treść porozumienia stron w chwili zawarcia umowy sprzedaży. W stanie

faktycznym sprawy zastrzeżenie własności nie było przedmiotem porozumienia stron, a pierwszym momentem, w którym pojawiła się w sprawie, była chwila doręczenia faktury, po zawarciu umowy sprzedaży. Autor odrzucił w takiej sytuacji zastosowanie art. 77¹ k.c. Stwierdził, że zastrzeżenie własności jest w przypadku umów sprzedaży zawsze postanowieniem, które nie może zostać narzucone kupującemu w drodze określonej w art. 77¹ k.c.

Nie zgodził się także z twierdzeniem Sądu Najwyższego, że doszło do zastrzeżenia własności ze względu na istniejącą praktykę przy sprzedaży kredytowanej. Wskazał, że ewentualną podstawą normatywną takiego poglądu mógłby być art. 56 k.c., co wymagałoby przyjęcia, iż ukształtował się zwyczaj (handlowy) odpowiedniej treści, a osoba powołująca się na zwyczaj powinna wykazać jego istnienie. W analizowanej sprawie nie przeprowadzono takiego dowodu, a nie można przyjąć, że istnienie takiego zwyczaju w obrocie handlowym jest faktem notoryjnym. W konsekwencji stwierdził, że do zastrzeżenia takiego nie doszło (art. 155 § 1 k.c.) bez względu na to, czy rzecz wydano kupującemu.

Zdaniem glosatora, zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej oznaczonej co do tożsamości nie jest możliwe przez wręczenie kupującemu, po dokonaniu umowy sprzedaży, faktury zawierającej adnotację o takim zastrzeżeniu. Autor podniósł, że strony mogą następnie doprowadzić do powrotnego przeniesienia własności rzeczy na sprzedawcę, zarówno przed, jak i po wydaniu rzeczy. Jednak – w jego ocenie – do przyjęcia takiego skutku nie jest wystarczające jednostronne poinformowanie o zastrzeżeniu własności przez jedną ze stron wraz z wydaniem rzeczy i brak reakcji drugiej strony.

E.S.

*

Sprzedaż nieruchomości przez kościelną osobę prawną osobie świeckiej, bez wymaganego w prawie kanonicznym zezwolenia właściwej władzy kościelnej, stanowi czynność prawną niepełną (art. 63 k.c.).

(uchwała z dnia 19 grudnia 2008 r., III CZP 122/08, B. Myszka, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 115; BSN 2008, nr 12, s. 7; OSP 2010, nr 2 poz. 18; NPN 2008, nr 4, s. 100; Rej. 2009, nr 1, s. 185; Rej. 2009, nr 9, s. 198)

Glosa**Mateusza Piertraszewskiego, Rejent 2010, nr 3, s. 211**

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator uznał za trafne stwierdzenie Sądu Najwyższego, że umowę sprzedaży nieruchomości, w omawianym stanie faktycznym, trzeba w świetle prawa kanonicznego uznać za nieważną. Zaaprobował stwierdzenie, że normy prawa kanonicznego dotyczące alienacji dóbr kościelnych mają moc obowiązującą jedynie w porządku kościelnym, ich bowiem skuteczność w państwowym porządku prawnym jest uzależniona od uznania przez państwo. O tym, czy i ewentualnie w jakim zakresie nieważność kanoniczna lub jej przyczyny mogą wpływać na cywilnoprawną skuteczność czynności prawnej przesądza ostatecznie prawo państwowe.

Glosator zgodził się z poglądem, że w omawianym stanie faktycznym władza kościelna nie była stroną umowy sprzedaży nieruchomości, jak też nie była organem kościelnej osoby prawnej dokonującej czynności prawnej. W tym więc zakresie spełnione są przesłanki zastosowania art. 63 k.c., jednakże nie wprost, a jedynie w drodze analogii. Zaaprobował wyraźne zdystansowanie się Sądu Najwyższego od niektórych wcześniejszych orzeczeń i poglądów doktryny nakazujących, przy przekroczeniu przez kościelną osobę prawną przepisów prawa wewnętrznego danego kościoła lub związku wyznaniowego, stosowanie art. 39 k.c., przepis ten bowiem może mieć zastosowanie w razie braku zgody innego organu tej samej osoby prawnej. Zgoda osoby trzeciej na dokonanie czynności unormowana jest natomiast w art. 63 k.c.

Glosy krytyczne do omawianej uchwały opracowali J. Kuźmicka-Sulikowska i P. Machnikowski oraz A. Januchowski (OSP 2010, nr 2, poz.18).

M.M.

*

1. Jeżeli szkoda została wyrządzona na skutek decyzji nieważnej lub niezgodnej z prawem, która stała się ostateczna przed 1 września 2004 r., ale ostateczna decyzja nadzorcza została wydana po tej dacie to do odszkodowania należącego poszkodowanemu *ex delicto* stosować się będzie przepisy

zmienionego kodeksu cywilnego, w szczególności art. 417¹ § 2 k.c. Z zastosowaniem tego przepisu k.c. związany jest również przepis stanowiący o przedawnieniu roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych (art. 442 k.c., a po jego uchyleniu od 10 sierpnia 2007 r. – art. 442¹ k.c.).

2. Początek biegu terminu przedawnienia roszczeń musi być określony przez kryteria obiektywne, a nie zależeć od osoby, której dotknęła przeszkoda, powodująca zawieszenie biegu terminu przedawnienia.

(postanowienie z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 47/09; G. Bieniek, W. Katner, K. Strzelczyk, Pal. 2009, nr 9-10, s. 254)

Artykuł „Przedawnienie roszczeń o odszkodowanie za szkody spowodowane bezprawną decyzją administracyjną (Krytyczne uwagi na tle postanowienia Sądu Najwyższego z 9 lipca 2009 r., III CZP 47/09)”, Józef Forystek, Adam Starczewski, Przegląd Sądowy 2010, nr 4, s. 28

Omawiane orzeczenie dotyczy wykładni przepisów o przedawnieniu przez pryzmat art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw – dalej: „ustawa nowelizująca”). W wyniku nowelizacji uchylony został art. 160 k.p.a., a odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone wydaniem nieważnej lub niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej uregulowana została w art. 417¹ § 2 k.c.

W ocenie autorów, Sąd Najwyższy dokonując wykładni art. 5 ustawy nowelizującej doszedł do błędnego i sprzecznego z dotychczasowym jednolitym orzecznictwem wniosku, że bieg terminu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego w tego typu sprawach rozpoczyna się nie z chwilą, w której decyzja nadzorcza stanie się ostateczna, lecz z chwilą pojawienia się dla uprawnionego pierwszej możliwości do zgłoszenia wniosku o wydanie decyzji nadzorczej, przy uwzględnieniu ustania przeszkód co do możliwości skutecznego wniesienia wniosku o wydanie takiej decyzji.

Wskazali, że orzecznictwo dotyczące art. 160 k.p.a. należy odnieść wprost do art. 417¹ § 2 k.c. i uznać, iż wymagalność wszelkich roszczeń opartych na tym przepisie również powstaje dopiero w momencie ostatecznego stwierdzenia w decyzji nadzorczej nieważności decyzji administracyjnych lub wydania ich z naruszeniem

prawa. Stwierdzili, że wykładnia taka jest zasadna ze względu na podobieństwo obecnego unormowania art. 417¹ § 2 k.c., stanowiącego, że naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie ostatecznej decyzji można żądać dopiero po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jej niezgodności z prawem, oraz dawnego art. 160 § 6 k.p.a., który uzależniał wymagalność roszczenia odszkodowawczego od uprzedniego uzyskania decyzji nadzorczej.

Komentatorzy uznali wykładnię przepisu intertemporalnego dokonaną przez Sąd Najwyższy za sprzeczną z art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych aktów prawnych. Stwierdzili, że ich pogląd jest zbieżny ze stanowiskiem doktryny, iż zgodnie z zasadą nieretroakcji nowego prawa nie stosuje się do zdarzeń i ich skutków, które miały miejsce przed jego wejściem w życie. Uznali, że zastosowanie błędnej wykładni zaprezentowanej przez Sąd Najwyższy prowadziło do usankcjonowania retroaktywnego działania ustawy nowelizującej, pozbawiając możliwości dochodzenia swoich konstytucyjnych praw wynikających z art. 77 ust. 1 Konstytucji wszystkie osoby, które przed czerwcem lub grudniem 1999 r. albo nawet przed dniem 1 września 2004 r. – nie wiedząc o tym, co zrobi ustawodawca w 2004 r. – nie złożyły wniosków o wszczęcie postępowań nadzorczych w stosunku do wydanych wobec nich bezprawnych decyzji. Autorzy podnieśli, że żaden przepis ustawy nowelizującej nie wyraża *explicite* retroaktywnego działania tej ustawy; moc wsteczna nie wynika także z jej celu. W związku z tym uznali, że w świetle art. 3 k.c., przedstawiona w omawianym orzeczeniu wykładnia art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 442 k.c. jest nieuzasadniona i spreczna z podstawowymi zasadami wykładni. Zdaniem autorów, właściwa wykładnia przepisów dotyczących przedawnienia powinna uwzględniać 10-letni termin przedawnienia biegnący od chwili, w której stała się ostateczna decyzja nadzorcza, lub 3-letni termin biegnący od tej samej chwili liczony *a tempore scientiae*.

W ocenie komentatorów, zapatrywanie Sądu Najwyższego w sposób nieuzasadniony zmierza do połączenia dwóch przeciwstawnych koncepcji, które legły u podstaw wykładni art. 5 ustawy nowelizującej; pierwszej, że szkoda powstaje łącznie ze zdarzeniem w postaci deliktu przez wydanie bezprawnej decyzji administracyjnej (tzw. koncepcja pierwszego skutku), gdyż wydanie decyzji nadzorczej – jako element proceduralny – nie stanowi zdarzenia mającego jakiegokolwiek znaczenie dla odpowiedzialności z tytułu deliktu (koncepcja za dalszym stosowaniem art. 160 k.p.a.),

i drugiej, że decyzja nadzorcza łącznie z bezprawną decyzją ostateczną wydaną w trybie zwykłym, stanowiącą źródło szkody, stanowią podstawę materialnoprawną roszczenia odszkodowawczego (koncepcja zdarzenia prawnego złożonego przemawiająca za stosowaniem ustawy nowej i art. 417¹ § 2 k.c.). Jeżeli „zdarzeniem prawnym” w ujęciu art. 5 ustawy nowelizującej jest łączne wystąpienie przesłanek materialnych wymienionych w art. 417¹ § 2 k.c., tj. ostatecznej bezprawnej decyzji i ostatecznej decyzji nadzorczej, to niezrozumiałe jest – zdaniem autorów – twierdzenie, że przedawnienie biegnie od daty pierwotnej decyzji, mimo że decyzja druga (nadzorcza), bez której nie wystąpi „zdarzenie prawne złożone”, jeszcze nie została wydana. W ich opinii, właściwe jest przyjęcie twierdzenia odwrotnego – przedawnienie roszczenia może najwcześniej rozpocząć bieg, zgodnie z art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., dopiero od daty uprawomocnienia się decyzji nadzorczej.

E.S.

*

Bieg terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z nienależnego świadczenia spełnionego w wykonaniu bezwzględnie nieważnej czynności prawnej rozpoczyna się od dnia, w którym uprawniony mógł w najwcześniejszym możliwym terminie wezwać zobowiązanego do zapłaty (art. 120 § 1 zd. drugie k.c. i art. 410 § 1 i 2 k.c.).

(wyrok z dnia 29 kwietnia 2009 r., II CSK 625/08, B. Myszka, W. Katner, G. Misiurek, OSP 2010, nr 4, poz. 45; Pal. 2009, nr 9-10, s. 254; MoP 2009, nr 11, s. 578)

Glosa

Stanisława Rudnickiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 4, poz. 45

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autor zakwestionował trafność poglądu Sądu Najwyższego, że art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do normy wyrażonej w zdaniu pierwszym. Podkreślił, że między tymi przepisami istnieje niezbędne *iunctim* (wymagalność i początek biegu przedawnienia), dzięki któremu sytuacje faktyczne

opisane w hipotezach zdania pierwszego i drugiego nie odnoszą się do stosunków leżących w różnych płaszczyznach, ale pozostają względem siebie w charakterze zasady i wyjątku od niej. Wskazał następnie na niedopuszczalność powoływania się na art. 455 k.c. w odniesieniu do ustalenia początku biegu przedawnienia określonego przez art. 120 § 1 zdanie drugie k.c.

W dalszej części opracowania komentator zaznaczył, że na początek biegu przedawnienia określanego według zasad art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. nie ma wpływu stan świadomości uprawnionego co do przysługiwania mu roszczenia, rozstrzyga bowiem tylko obiektywnie ustalony, najwcześniejszy z możliwych termin wezwania dłużnika do wykonania zobowiązania. Dotyczy to, w ocenie glosatora, w szczególności wierzytelności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, której termin przedawnienia biegnie niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. ma ten skutek – wskazany w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70 (OSNCP 1971, nr 4, poz. 61) – że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada, OSNC 2007, nr 10, poz. 147; BSN 2006, nr 12, s. 9; OSP 2010, nr 4, poz. 44; NPN 2007, nr 1, s. 55; R.Pr. 2007, nr 5, s. 11)

Glosa

Edyty Gapskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 4, poz. 44

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Autorka dokonała przeglądu wypowiedzi orzecznictwa i doktryny dotyczących procesowo-materialnego charakteru normy zawartej w art. 320 k.p.c. Wskazała następnie, że skoro Sąd Najwyższy uznał, iż zasądzone na podstawie wskazanego

przepisu świadczenie ma charakter jednorazowy, to należałoby zachować uprawnienie dłużnika do spełnienia świadczenia w wyznaczonym przez sąd terminie w ratach, przy jednoczesnym obciążeniu go odsetkami za opóźnienie od całego świadczenia pozostającego aktualnie do spełnienia. Rozwiązanie takie realizowałoby cel art. 320 k.p.c., jakim jest kształtowanie nowej, korzystniejszej dla pozwanego treści stosunku zobowiązaniowego z uwzględnieniem zarówno usprawiedliwionych interesów wierzyciela, jak i stanu majątkowego, rodzinnego lub zdrowotnego dłużnika, utrudniającego natychmiastowe spełnienie przez niego całego świadczenia. Autorka dostrzegła również, że przy przyjęciu takiego rozwiązania doszłoby do zmiany charakteru prawnego odsetek, które – pomimo rozłożenia świadczenia na raty – zostały zasądzone za okres, w którym nie istnieje już przesłanka opóźnienia. W tym zakresie odsetki uległyby przekształceniu w odsetki kredytowe (zwykłe).

M.P.

*

W sprawie z powództwa Wojskowej Agencji Mieszkaniowej o określenie odszkodowania na podstawie art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398 ze zm.) gmina nie ma legitymacji biernej.

(uchwała z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CZP 56/09, J. Górski, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, OSNC 2010, nr 3, poz. 36; OSP 2010, nr 4, poz. 42; BSN 2009, nr 8, s. 5)

Glosa

Adama Jaworskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 4, poz. 42

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Glosator przychylił się do poglądu Sądu Najwyższego przedstawionego w glosowanej uchwale. Podniósł, że art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów nie może mieć zastosowania do lokalu z zasobów Wojskowej Agencji Mieszkaniowej ani wprost, gdyż możliwość ta została wyłączona w art. 1a ustawy, ani w drodze analogii. W dalszej części opracowania komentator zgodził się ze stanowiskiem Sądu

Najwyższego, że podstawy prawnej odpowiedzialności gminy za niedostarczenie lokalu socjalnego należy poszukiwać w ogólnych przepisach o odpowiedzialności odszkodowawczej.

Autor omówił następnie zagadnienie roli procesowej gminy w postępowaniu o eksmisję osoby wymienionej w art. 45 ust. 3 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując, że użyte przez ustawodawcę sformułowanie „wezwanie gminy do udziału w sprawie” nie oznacza „dopozwania” w rozumieniu art. 194 k.p.c. Podkreślił, że nieuregulowanie statusu gminy w procesie eksmisyjnym z powództwa Wojskowej Agencji Mieszkaniowej powoduje istnienie luki w prawie. W związku z tym zasadne jest przyznanie gminie statusu interwenienta ubocznego przez zastosowanie w drodze analogii art. 15 ust. 2 i 3 ustawy o ochronie praw lokatorów.

M.P.

*

W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela po zawiadomieniu dłużnika o wszczęciu egzekucji, od świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi, komornik pobiera opłatę określoną w art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 112, poz. 769).

(uchwała z dnia 29 października 2009 r., III CZP 82/09, W. Katner, G. Misiurek, H. Wrzeszcz, OSNC 2010, nr 5, poz. 67; BSN 2009, nr 10, s. 12)

Glosa

Leszka Jantowskiego, Nowa Currenda 2010, nr 3, s. 48

Autor zaaprobował rozstrzygnięcie zawarte w komentowanej uchwale. Podkreślił, że stosowanie omawianego przepisu w praktyce nastroczało trudności interpretacyjne i przypomniał, iż cytowana w uchwale nowelizacja przywróciła regułę

dopuszczającą pobranie opłaty stosunkowej w przypadku umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela lub z mocy prawa (823 k.p.c.), z tą modyfikacją, że podstawą ustalenia takiej opłaty stanowi wartość świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Stanowi to zatem odejście od modelu wypracowanego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, w którym uzależniono ustalenie opłaty od efektywnego i skutecznego wyegzekwowania należności przez komornika, rozumianego jako następstwo dokonanych czynności egzekucyjnych. Wprowadzona nowela w istocie ponownie uniezależniła ustalenie opłaty stosunkowej w razie umorzenia egzekucji na wniosek wierzyciela od wyegzekwowania przez komornika jakiegokolwiek kwoty.

Jako ceną autor określił ogólną uwagę zawartą w uzasadnieniu omawianej uchwały, odnoszącą się do sytuacji, w której pomimo spełnienia przez dłużnika w toku postępowania egzekucyjnego świadczenia bezpośrednio do rąk wierzyciela, wierzyciel nie żąda umorzenia postępowania.

M.M.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2010, NR 6

Sąd rozpoznając wniosek o wpis w księdze wieczystej związany jest stanem rzeczy istniejącym w chwili złożenia wniosku i kolejnością jego wpływu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 grudnia 2009 r., III CZP 80/09, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, I. Koper, H. Pietrkowski, L. Walentynowicz, OSNC 2010, nr 6, poz. 84)

*

Odpowiedzialność przewidzianą w art. 299 k.s.h. ponosi także likwidator spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 28 stycznia 2010 r., III CZP 91/09, T. Ereciński, J. Frąckowiak, J. Gudowski, W. Katner, Z. Kwaśniewski, B. Myszka, T. Wiśniewski, OSNC 2010, nr 6, poz. 85)

*

Postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego wydane na podstawie art. 369 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), w którym sąd orzekł o umorzeniu niezaspokojonych zobowiązań dłużnika, nie stanowi przeszkody do wpisania tego dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych na podstawie art. 55 pkt 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186).

(uchwała z dnia 20 listopada 2009 r., III CZP 100/09, M. Kocon, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, OSNC 2010, nr 6, poz. 86)

*

Nie podlega opłacie sądowej wniesiony przez syndyka masy upadłości pozew o zasądzenie pieniężnej równowartości nieruchomości sprzedanej przez upadłego na podstawie umowy bezskutecznej w stosunku do masy upadłości (art. 132 ust. 2 w związku z art. 134 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361).

(uchwała z dnia 4 grudnia 2009 r., III CZP 105/09, H. Wrzeszcz, K. Tyczka-Rote, K. Zawada, OSNC 2010, nr 6, poz. 87)

*

Prawomocny wyrok oddalający powództwo o ustalenie na przyszłość odpowiedzialności pozwanego za skutki czynu niedozwolonego ze względu na upływ terminu przedawnienia określonego w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. wiąże sąd na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. w sprawie o naprawienie szkód ujawnionych po wejściu w życie art. 442¹ k.c.

(uchwała z dnia 4 grudnia 2009 r., III CZP 97/09, H. Wrzeszcz, K. Tyczka-Rote, K. Zawada, OSNC 2010, nr 6, poz. 88)

*

Odwołanie, które przysługuje na podstawie art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.), nie obejmuje rozstrzygnięcia protestu dotyczącego opisu warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

(uchwała z dnia 10 grudnia 2009 r., III CZP 110/09, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 6, poz. 89)

*

Jeżeli przedmiot wchodzący w skład majątku wspólnego, zajęty na podstawie tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności nadaną przeciwko

małżonkowi dłużnika z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku wspólnego, w wyniku ustania wspólności majątkowej i podziału majątku wspólnego na skutek orzeczenia sądu wszedł do jego majątku, małżonek ten może żądać umorzenia postępowania egzekucyjnego w stosunku do tego przedmiotu (art. 825 pkt 3 k.p.c.).

(uchwała z dnia 5 lutego 2010 r., III CZP 132/09, M. Sychowicz, J. Górowski, M. Kocon, OSNC 2010, nr 6, poz. 90)

*

W razie doręczenia pozwanemu działającemu bez zawodowego pełnomocnika odpisu nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym z pouczeniem jedynie o możliwości i terminie wniesienia sprzeciwu, nie jest dopuszczalne odrzucenie, z powodu niezachowania terminu, zażalenia na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zawarte w nakazie, wniesionego w terminie przewidzianym dla sprzeciwu.

(postanowienie z dnia 17 listopada 2009 r., II CZ 93/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska, OSNC 2010, nr 6, poz. 91)

*

W ofercie gwarancji ubezpieczeniowej dopuszczalne jest określenie beneficjenta jako podmiotu, którego dotyczy ubezpieczone zdarzenie, bez jego bliższej identyfikacji.

(wyrok z dnia 16 grudnia 2009 r., I CSK 281/09, J. Górowski, W. Katner, B. Myszka, OSNC 2010, nr 6, poz. 92)

*

W wypadku nieodpłatnego nabycia przez spółdzielnię mieszkaniową budynku, w którym znajdują się dawne mieszkania zakładowe, najemca ubiegający się o przeniesienie własności lokalu jest obowiązany spłacić spółdzielni zadłużenie z tytułu świadczeń wynikających z umowy najmu (art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy

z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.).

(wyrok z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CSK 292/09, M. Wysocka, T. Bielska-Sobkowicz, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 6, poz. 93)

*

Naruszenie dóbr osobistych wielokrotnymi wypowiedziami prasowymi uzasadnia zredagowanie przez sąd oświadczenia przewidzianego w art. 24 § 1 zdanie drugie k.c. w sposób ogólny, oddający treść i wymowę tych wypowiedzi.

(wyrok z dnia 28 stycznia 2010 r., I CSK 217/09, D. Zawistowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2010, nr 6, poz. 94)

*

Interwenient uboczny, który przystąpił do strony powodowej, nie może powoływać faktów i dowodów sprekludowanych na podstawie art. 479¹² § 1 k.p.c.

(wyrok z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 455/09, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, K. Strzelczyk, OSNC 2010, nr 6, poz. 95)

*

Z udzielonego przez sąd zwolnienia od kosztów sądowych strona korzysta także w postępowaniu wywołanym zażaleniem na postanowienie o odrzuceniu wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku sądu drugiej instancji.

(postanowienie z dnia 3 lutego 2010 r., II CZ 89/09, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, K. Strzelczyk, OSNC 2010, nr 6, poz. 96)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2010, NR B

Jeżeli forma pisemna z datą pewną została zastrzeżona do wywołania określonych skutków prawnych (*ad eventum*), data pewna może być uzyskana również w sposób określony w art. 81 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 5 lutego 2009 r., I CSK 325/08, K. Pietrzykowski, B. Myszka, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 30)

*

W sprawie o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela pozwany nie może skutecznie bronić się zarzutem upływu trzyletniego terminu przewidzianego w art. 574 k.s.h. Środkiem obrony jest w takim wypadku powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

(wyrok z dnia 5 lutego 2009 r., I CSK 333/08, K. Pietrzykowski, B. Myszka, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 31)

*

Zawarcie przez spółkę akcyjną umowy przedwstępnej obejmującej zobowiązanie do zawarcia umowy przenoszącej własność nieruchomości nie wymaga uchwały walnego zgromadzenia (art. 393 pkt 4 k.s.h.).

(wyrok z dnia 6 lutego 2009 r., IV CSK 271/08, K. Strzelczyk, M. Kocon, E. Skowrońska-Bocian, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 32)

*

Rozłączenie, z woli właściciela, nieruchomości wpisanych do jednej księgi wieczystej jest dopuszczalne (art. 21 *a contrario* ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(postanowienie z dnia 11 lutego 2009 r., V CSK 333/08, A. Górski, T. Bielska-Sobkowicz, H. Pietrkowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 33)

*

Nieodpłatna umowa między zarządcą drogi publicznej a wykonawcą, zawarta w związku z realizacją inwestycji niedrogowej, nie jest umową uregulowaną w art. 16 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.) ani umową darowizny (art. 888 i nast. k.c.).

(wyrok z dnia 25 lutego 2009 r. II CSK 496/08, B. Myszka, K. Pietrzykowski, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 34)

*

Przy ustalaniu treści dokumentu akcji można uwzględnić – poza kontekstem językowym – także okoliczności towarzyszące sporządzeniu tego dokumentu.

(wyrok z dnia 27 lutego 2009 r., V CSK 346/08, H. Pietrkowski, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 35)

*

Na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności może być prowadzona egzekucja tylko na rzecz banku, a nie na rzecz innej osoby.

(postanowienie z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 422/08, M. Wysocka, A. Górski, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 36)

*

Na brak zdolności sądowej jako podstawę wznowienia może powołać się każda ze stron zakończonego postępowania.

(postanowienie z dnia 11 marca 2009 r., I CZ 9/09, T. Wiśniewski, J. Górowski, G. Misiurek, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 37)

*

Placówki niepubliczne utworzone na podstawie art. 82 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) nie mają zdolności sądowej.

(wyrok z dnia 12 marca 2009 r., V CSK 366/08, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 38)

*

Przymus adwokacko-radcowski obejmuje także organizacje społeczne uczestniczące w postępowaniu cywilnym.

(postanowienie z dnia 12 marca 2009 r. V CZ 8/09, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 39)

*

Umowa obejmująca zniesienie współwłasności nieruchomości w wyniku nieodpłatnego przeniesienia przez jednego ze współwłaścicieli udziałów we współwłasności na drugiego współwłaściciela może być kwalifikowana jako umowa darowizny. Mają do niej zastosowanie także przepisy o odwołaniu darowizny (art. 898 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 19 marca 2009 r., III CSK 307/08, M. Bączyk, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 40)

*

Postanowienie o zawieszeniu rygoru natychmiastowej wykonalności nadanego wyrokowi zaocznemu (art. 346 k.p.c.) nie jest zdarzeniem uzasadniającym wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego (art. art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnia ono zawieszenie postępowania egzekucyjnego na wniosek dłużnika (art. 820 zdanie drugie k.p.c.).

(wyrok z dnia 26 marca 2009 r., I CSK 282/08, I. Koper, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 41)

*

Odmowa – ze względów ideologicznych lub politycznych – publikacji w prasie reklam i prywatnych ogłoszeń nie ogranicza swobody wypowiedzi i wolności wyrażania swoich poglądów.

(wyrok z dnia 26 marca 2009 r., I CSK 299/08, I. Koper, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 42)

*

Jeżeli w zupełnych aktach zgonów osób zmarłych w tym samym dniu nie wpisano godzin śmierci, sąd rozpoznający wniosek o stwierdzenie nabycia spadków po tych osobach nie może samodzielnie ustalać chwili śmierci, bez uprzedniego uzupełnienia aktów zgonów w tym zakresie.

(postanowienie z dnia 8 kwietnia 2009 r., V CSK 401/08, G. Bieniek, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 43)

*

Sąd drugiej instancji bierze pod uwagę dopuszczalność drogi sądowej pomimo uprzedniego, prawomocnie oddalonego wniosku o odrzucenie pozwu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej.

(wyrok z dnia 8 kwietnia 2009 r., V CSK 405/08, G. Bieniek, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 44)

*

Osobie uprawnionej do udziału w warsztatach terapii zajęciowej przysługuje roszczenie o zobowiązanie jednostki prowadzącej warsztaty do zakwalifikowania uprawnionego jako kandydata do uczestnictwa w warsztatach oraz do złożenia wniosku do właściwego organu administracyjnego o zawarcie umowy o warunkach finansowania i uczestnictwa tej osoby w warsztatach terapii zajęciowej (art. 64 k.c. w związku z art. 10a ust. 2 i 3 oraz ust. 4 i art. 10f ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jedn.tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.; oraz § 2 i 4 ust. 1 oraz § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, Dz.U. Nr 64, poz. 587).

(wyrok z dnia 16 kwietnia 2009 r., I CSK 397/08, Z. Strus, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 45)

*

Wniesienie skargi kasacyjnej nie przerywa biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania.

(postanowienie z dnia 16 czerwca 2009 r., V CZ 24/09, S. Dąbrowski, M. Bączyk, B. Myszką, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 46)

*

W postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne uznanie powództwa.

(wyrok z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09, I. Koper, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 47)

*

Nie zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienia prawnego związanego z merytorycznym rozpoznaniem apelacji, jeżeli postępowanie przed sądem pierwszej lub drugiej instancji jest nieważne.

(postanowienie z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 19/09, G. Bieniek, W. Katner, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 48)

*

Zwrot spóźnionej odpowiedzi na pozew nie dotyczy zwrotu pełnomocnictwa udzielonego przez pozwanego (art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.).

(wyrok z dnia 10 lipca 2009 r., II CSK 92/09, H. Ciepła, S. Dąbrowski, A. Górski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 49)

*

Niedopuszczalne jest ustanowienie we wspólnocie mieszkaniowej zasady głosowania wszystkich uchwał według reguły „jeden właściciel – jeden głos”. Uchwała przewidująca taką zasadę jest nieważna.

(wyrok z dnia 10 lipca 2009 r., II CSK 83/09, H. Ciepła, S. Dąbrowski, A. Górski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 50)

*

Zniesienie ustawowego zakazu pełnienia funkcji sędziego w okręgu sądu, w którym ma siedzibę małżonek sędziego wykonujący zawód racy prawnego lub adwokata, nakłada na oboje małżonków obowiązek szczególnej dbałości o to, żeby unikać sytuacji, które mogłyby dawać chociażby tylko pretekst do posądzenia o brak obiektywizmu w orzekaniu przez sędziego.

(wyrok z dnia 24 lipca 2009 r., II CSK 61/09, A. Górski, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 51)

*

Na postanowienie sądu drugiej instancji wydane po rozpoznaniu zażalenia na postanowienie odmawiające wydania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego skarga kasacyjna nie przysługuje (art. 767⁴ § 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 12 sierpnia 2009 r., IV CZ 55/09, G. Bieniek, A. Górski, M. Sychowicz, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 52)

*

Sędzia sądu rejonowego delegowany do pełnienia obowiązków sędziego sądu okręgowego w celu uzupełnienia składu orzekającego w oznaczonym dniu – w razie odroczenia w tym dniu ogłoszenia orzeczenia – nie jest uprawniony do udziału w terminie publikacyjnym w otwarciu zamkniętej rozprawy na nowo, wydaniu postanowienia w trybie art. 390 § 1 k.p.c. i odroczeniu rozpoznania sprawy.

(postanowienie z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CZP 48/09, J. Górski, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 53)

*

Nieusuwalna utrata przez stronę zdolności sądowej w toku postępowania kasacyjnego uzasadnia umorzenie jedynie tego postępowania.

(postanowienie z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CSK 351/08, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 54)

*

Do skutecznego zastosowania art. 228 § 2 k.p.c. nie wystarczy ogólne powołanie się na fakty znane sądowi urzędowo z innych rozpatrywanych spraw; sąd powinien przytoczyć konkretny fakt, wskazać sprawę, w której został on stwierdzony, i zwrócić na rozprawie uwagę stron, że zamierza go wykorzystać jako fakt znany sądowi urzędowo.

(wyrok z dnia 20 sierpnia 2009 r., II CSK 166/09, M. Kocon, W. Katner, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 55)

*

Nie narusza obowiązku współdziałania dwóch członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy składaniu oświadczeń w imieniu spółki (art. 205 § 1 k.s.h.) złożenie oświadczenia przez każdego z członków zarządu w innym czasie.

(wyrok z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 32/09, M. Sychowicz, G. Bieniek, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 56)

*

Bezskuteczność egzekucji jako przesłanka odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania może być wykazana za pomocą różnych środków dowodowych i nie jest konieczne jej stwierdzenie w postępowaniu egzekucyjnym.

(wyrok z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 34/09, M. Sychowicz, G. Bieniek, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 57)

*

Wyrok wstępny (postanowienie wstępne) nie jest orzeczeniem, które kończy postępowanie w danej instancji w rozumieniu art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(postanowienie z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CZ 36/09, M. Sychowicz, G. Bieniek, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 58)

*

1. Termin "niezwłocznego" zawiadomienia osoby zainteresowanej o odmowie publikowania odpowiedzi na publikację prasową jest terminem instrukcyjnym (art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe, Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.).

2. Warunki odpowiedzi na publikację prasową spełnia tylko takie pismo,

w którym jego autor odnosi się do zawartych w publikacji stwierdzeń zagrażających jego dobrom osobistym w sposób rzeczowy, a więc merytoryczny, zwięzły i wyważony.

(wyrok z dnia 3 września 2009 r., I CSK 58/09, K. Zawada, M. Kocon, H. Pietrzkowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 59)

*

Skarga kasacyjna od uzasadnienia wyroku jest niedopuszczalna; nie jest dopuszczalna także wtedy, gdy skarżący wprawdzie obejmuje skargą sentencję wyroku, ale zaskarża orzeczenie w części dla niego korzystnej, a zarzuty wypełniające podstawy kasacyjne kieruje wyłącznie przeciwko uzasadnieniu.

(postanowienie z dnia 4 września 2009 r., III CZ 36/09, J. Gudowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 60)

*

Jeżeli przepis kodeksu postępowania cywilnego utracił moc na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego ogłoszonego przed uprawomocnieniem się postanowienia wydanego na jego podstawie, to przywrócenie stanu konstytucyjności oznacza nakaz – jeżeli to możliwe – uchylenia tego postanowienia w toku instancji.

(postanowienie z dnia 4 września 2009 r., IV CZ 79/09, J. Gudowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 61)

*

Artykuł 358¹ § 3 k.c. nie ma zastosowania przy podziale majątku wspólnego.

(postanowienie z dnia 9 września 2009 r., V CSK 39/09, L. Walentynowicz, B. Myszka, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 62)

*

Artykuł 120 § 1 k.p. nie wyłącza stosowania art. 43 pkt 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) w stosunku do kierowców, którzy nie posiadając wymaganych uprawnień do kierowania pojazdem mechanicznym, spowodowali przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych nieumyślnie szkodę osobie trzeciej.

(wyrok z dnia 10 września 2009 r., V CSK 85/09, I. Koper, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 63)

*

Wierzyciel spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgłaszający po jej stronie interwencję uboczną nie ma interesu prawnego w korzystnym rozstrzygnięciu dla tej spółki w sprawie o rozwiązanie spółki i wyznaczenie likwidatora.

(postanowienie z dnia 17 września 2009 r., IV CZ 56/09, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 64)

*

Strona nie traci prawa powoływania się w dalszym toku postępowania na uchybienia sądu polegające na pominięciu wniosku o przeprowadzenie dowodu, jeżeli sąd nie wydał postanowienia oddalającego ten wniosek (art. 162 k.p.c.).

(wyrok z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 185/09, M. Wysocka, B. Myszka, D. Zawistowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 65)

*

Wniesienie powództwa windykacyjnego przez użytkownika wieczystego przerywa bieg zasiedzenia nieruchomości również wtedy, gdy takie powództwo zostanie następnie prawomocnie oddalone.

(postanowienie z dnia 23 września 2009 r., I CSK 99/09, T. Wiśniewski, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 66)

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia o wytknięciu uchybienia sądowi pierwszej instancji, wydanego na podstawie art. 40 ustawy z dnia 27 lipca 1997 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 9 października 2009 r., I CNP 61/09, I. Koper, OSNC-ZD 2010, nr B, poz. 67)

INFORMACJE

W dniu 23 kwietnia odbyła się robocza narada sędziów Izby Cywilnej poświęcona omówieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

Na wstępie Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński powitał sędziego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu Jana Futro, który rozpoczął w kwietniu trzymiesięczną delegację w Sądzie Najwyższym, oraz poinformował, że na wolne stanowiska w Sądzie Najwyższym, o których ogłoszono w marcu br., zgłosiły się dwie kandydatki: dr hab. Małgorzata Pyziak-Szafnicka, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, oraz dr Marta Romańska, sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Następnie dr Paweł Grzegorzczak, członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego, przedstawił główne problemy postępowania grupowego oraz przebieg prac nad ustawą, po czym wywiązała się gorąca dyskusja, w której padło wiele pytań i uwag. Głos zabrali sędziowie Sądu Najwyższego: Wojciech Katner, Józef Frąckowiak, Henryk Pietrkowski, Jacek Gudowski, Marek Sychowicz, Krzysztof Pietrzykowski, Mirosław Bącznyk, I. Gromska-Szuster, Dariusz Dończyk, Dariusz Zawistowski i Lech Walentynowicz, sędzia Sądu Apelacyjnego Jan Futro, a także Piotr Ryłski i sędzia Beata Janiszewska.

W podsumowaniu dyskusji Prezes Tadeusz Ereciński i referent Paweł Grzegorzczak podjęli próbę rozwikłania przedstawionych wątpliwości oraz odpowiedzi na postawione pytania.

Dane statystyczne – kwiecień 2010 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	995	270	309	-	21	3	22	-	215	48	956
3.	CZP, w tym:	37	12	13	8	-	-	-	-	-	5	36
	art. 390 k.p.c.	29	12	12	7	-	-	-	-	-	5	29
	skład 7-miu	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	6
	pełny skład	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	CZ	102	56	57	-	27	1	15	-	-	14	101
5.	CO, w tym	22	31	34	-	-	-	-	1	-	33	19
	art. 401 k.p.c.	3	2	3	-	-	-	-	1	-	2	2
	art. 45, 48 k.p.c.	19	29	31	-	-	-	-	-	-	31	17
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	118	36	47	-	1	-	-	-	18	28	107
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	1274	405	460	8	49	4	37	1	233	128	1219